

ARVOSTELEVIA HUOMAUTUKSIA S. BULGAKOVIN JA F. BENSINGIN TEOSTEN JOHDOSTA

II osan 273. sivulla 2. huomautuksessa hra Bulgakov on vääristänyt jälleen sitaattia mitä hävyttömimm. Hänen taulukkonsa kolmas sarake ei koske "suurtaloutta", niin kuin hän sanoo sarakkeen otsikossa, vaan yleensä kaikkia talouksia (Untersuchungen etc. *, S. 573, Anhang, III).

Hra Bulgakovin taulukon viimeistä edellinen sarake ei osoita "keskisuuren talouden" velkaantuneisuusprosenttia (niin kuin hra Bulgakov sanoo), vaan maanomistuksen (sic!) keskisuuruutta pientaloudessa. (L. c., Anhang, V, S. 575.) Viimeinen sarake ei osoita "pientalouden" velkaantuneisuusprosenttia, vaan maanomistuksen keskisuuruutta suurtaloudessa (ibidem). Hra Bulgakov on sotkenut — se on uskomatonta, mutta totta — siteeraamansa originaalin taulukot ja "sekoittanut" maanomistuksen suuruutta ja velkaantuneisuusprosenttia koskevat numerotiedot keskenään.

Todelliset numerot:

843. ₁₀ <u>24</u> 35. ₁₃ %	643. ₂₀ <u>24</u> 26. ₈₀ %	485. ₀₆ <u>23</u> 21. ₀₉ %
---	---	---

(Keskimääräinen velkaantuneisuusprosentti)

<i>Klein-</i> <i>betrieb</i> **	<i>Mittel-</i> <i>betrieb</i> ***	<i>Großbe-</i> <i>trieb</i> ****
35. ₁₃ —	26. ₈₀ —	21. ₀₉

Vielä kerran: kuinka hra Bulgakov siteeraa.

* "Untersuchungen der wirtschaftlichen Verhältnisse in 24 Gemeinden des Königreichs Bayern" ("Baijerin kuningaskunnan 24 yhteisön taloudellisia oloja käsittelevä tutkielma"). Toim.

** — pientalous. Toim.

*** — keskisuuri talous. Toim.

**** — suurtalous. Toim.

Hän viittaa Bensingiin, S. 77, jolla Bensing sanoo, että maatalouskoneilla* on tuotannon kohottamisessa *pienempi* merkitys kuin teollisuuskoneilla.

Mutta se on Bensingin johdannossa *lukuun*, jossa *yhteenvetona*, S. 99, sanotaan tuotannon lisääntyvän huomattavasti maatalouskoneiden käytön ansiosta.

Hra Bulgakov siteeraa Bensingiä. I 32, 48, 44.

Bensing 4: Marx — Gegner der Maschinen in der Industrie**

Lisätä koneita käsittelevään §:ään*** Bensingistä:

1) Bensingin porvarillista suhtautumista maatalouskonekysymykseen (minkä Bulgakov omaksuu) kuvaa havainnollisesti se, että hän suhtautuu *samalla tavalla* koneisiin teollisuudessa.

(S. 4. Marx — Gegner der Maschinen (vrt. 1—2)

S. 5. Marx "dreht" vääristää koneiden hyväatekevää vaikutusta.

S. 11. Marx "allerhand Unheil nachsagt"****... maatalouskoneille.

Bensingin kanta on porvarin, yrittäjän kanta nais- ja lapsityövoiman käyttö — *nil* (S. 13—14)!!

2) Maatalouskoneiden tuotannon kohoaminen

a) erikoinen tilastokysely

β) kirjallisuudessa esiintyvien tietojen vertailua

S. 99 (yhteenvedot)

{ 81 078 = 117.4% } kustannusten supistuminen. S. 167
{ 69 040 = 100% } (yhteenvedot).

3) Bulgakov siteeraa Bensingiä S. 42 sanomatta, että Bensing valaisee sillä koneiden merkitystä: S. 45.

Bensing *sähköstä*: S. 127 ja 102.

NB niin ikään *Feldbahnen****** S. 127—129.

Voidaanko käyttää hyväksi Bensingin laskelmia (S. 145 und ff.) $\frac{c}{v}$:n ja sen muuttumisen määrittämiseksi?

Maatila = 310 ha (240 ha Acker + 70 ha Wiese)*****.

Parasta on ottaa Bensingin omat numerot, S. 171, joihin ne eivät ole aivan tarkat.

* Käsikirjoituksessa ei ole sanaa "koneilla", sen on lisännyt toimitus ajatuksen mukaisesti. *Toim.*

** — Bensing 4: Marx on teollisuudessa käytettävien koneiden vastustaja. *Toim.*

*** Ks. Teokset, 5. osa, ss. 119—124. *Toim.*

**** — "ennustaa kaikenlaisia onnettomuuksia". *Toim.*

***** — *maataloutta palvelevista kenttäradoista*. *Toim.*

***** — 310 ha (240 ha peltoa + 70 ha nilittyä). *Toim.*

Fall I*.

$$\begin{array}{rcl}
 v^{**} = 1 + 2 + 3 \text{ Lfd Nummer}^{***} & \text{Mk.} & \\
 (\text{S. 147} - 148, \text{ taulukko}) & = 2\,400 = 2 \text{ ihmistä} & \\
 & + 9\,700 = 17 \text{ „} & \\
 & 17\,525 = 13\,294 \text{ työp.} & \left\{ \begin{array}{l} 5\,242 \text{ miestä} \\ 8\,052 \text{ naista} \end{array} \right\}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl}
 m^{**} = 10 (\text{Abgaben} + & & \\
 \text{Lasten}) + \text{Reinertrag}^{****} = 300 & v = 29\,625 & \\
 + 425 & c^{**} = 38\,690 \text{ \#} & 19 \text{ ihmistä ja} \\
 \hline
 725 \text{ Mk. } m = 725 & & 13\,294 \text{ työpäivää}
 \end{array}$$

$$W^{**} = 69\,040$$

$$c = 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 11 + 12 + 13 \text{ Lfd. Nr.}$$

$$\left\{ \begin{array}{l}
 c \text{ tässä} = \text{joka vuosi kuluva } c:n \text{ osa.} \\
 \text{Koko } c = 57\,000 + 14\,000 + 150\,000 + (\text{osa } 35\,500) \\
 (\text{nimittäin } 35\,000 - 29\,625)
 \end{array} \right\} \begin{array}{r}
 4\,470 \\
 11\,699 \\
 1\,464 \\
 6\,660 \\
 2\,800 \\
 1\,000 \\
 6\,035 \\
 1\,900 \\
 2\,662
 \end{array}$$

$$38\,690 \text{ Mk. \#}$$

Mk.

$$\begin{array}{r}
 \text{Pääoma: } 57\,000 \text{ elollinen irtaimisto} \\
 14\,000 \text{ eloton irtaimisto} \\
 150\,000 \text{ rakennukset} \\
 35\,500 \text{ liikkuva pääoma} \\
 \hline
 256\,500
 \end{array}$$

Fall II.

$$\left\{ \begin{array}{l}
 \text{Mk.} \\
 1\,776 \\
 832_{,5} \\
 \hline
 943_{,5}
 \end{array} \right\} v \left\{ \begin{array}{l}
 \text{Mk.} \\
 29\,625 \\
 1\,446 \\
 \hline
 28\,179
 \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l}
 \text{Mk.} \\
 1\,776 = 1184 \text{ työpäivää} \\
 330 = 220 \text{ „} \\
 1\,446 = 964
 \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l}
 13\,294 \\
 964 \\
 \hline
 12\,330
 \end{array} \right\}$$

$$\text{Also}^{*****} 19 \text{ ihmistä} + \\
 12\,330 \text{ työpäivää}$$

* - Tapaus I. Toim.

** c - pysyvä pääoma - tuotantovälineisiin käytetty pääoma; v - vaihteleva pääoma - työvoimaan käytetty pääoma; m - lisäarvo; w - kokonaistuotteen arvo. Toim.

*** Laufende Nummer - järjestysnumero. Toim.

**** - (verot + rasitukset) + puhdas tulo. Toim.

***** - Siis. Toim.

<i>m</i> 300 verot	<i>c</i> 38 690	<i>c</i> = 39 192.5
1 368.5 Reinertrag	+ 502.5 (uudet koneet)	<i>v</i> = 28 179
<hr/>	<hr/>	<i>m</i> = 1 668.5
1 668.5	39 192.5	<hr/>
		<i>W</i> = 69 040.0

Pääoma	
57 000	
16 010	}
	+ 14 000
	2 010
	<hr/>
150 000	
35 500 ? *)	
<hr/>	
258 510	

Fall III A.	<i>v</i>	28 179	{	546 Mk. = 439 työpäivää	}	{	12 330	}
		— 92		454 Mk. = 304 työpäivää			— 135	
	<i>v</i> =	28 087		92 Mk. 135 työpäivää			12 195	

Also: 19 ihmistä +
12 195 työpäivää

<i>c</i> = 39 192.5	<i>m</i> = 300 verot	Mk
+ 362.5 (1/4 × 1450)	4 878 Reinertrag	<i>c</i> = 39 555
<hr/>	<hr/>	<i>v</i> = 28 087
39 555	5 178	<i>m</i> = 5 178
		<hr/>
		<i>W</i> = 72 820

Pääoma	
57 000	Mk
17 460	}
	+ 16 010
	1 450
	<hr/>
150 000	
35 500	
<hr/>	

*)? Tekijä on olettanut, että liikkuva pääoma = 1/2 elollista + elotonta irtaimistoa 57 + 14 = 71 tuhatta. 71:2 = = 35.5, siis tässäkin pitäisi ottaa 57 + 16.01 = 73.01. 73.01:2 = = 36 505 Mk.

Fall III B.

$$\begin{array}{r}
 v \quad 28\,087 \\
 - \quad 1\,482.5 \\
 \hline
 26\,604.5
 \end{array}
 \left\{
 \begin{array}{l}
 1\,523 \text{ Mk.} = 1\,269 \text{ työpäivää} \\
 40.5 = 27 \text{ työpäivää} \\
 \hline
 1\,482.5 \quad 1\,242 \text{ työpäivää}
 \end{array}
 \right\}
 \begin{array}{l}
 c \quad 39\,555 \\
 + \quad 150 \quad \left\{ \frac{1}{4} \times 600 \right\} \\
 \hline
 c = 39\,705 \\
 v = 26\,604.5 \\
 m = 6\,510.5 \left\{ 300 + 6\,210.5 \right\} \\
 \hline
 W = 72\,820
 \end{array}$$

$$\left\{
 \begin{array}{r}
 12\,195 \\
 1\,242 \\
 \hline
 10\,953
 \end{array}
 \right\}
 \begin{array}{l}
 \text{Also: } 19 \text{ ihmistä ja} \\
 10\,953 \text{ työpäivää}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \text{Pääoma. Eloton irtaimisto} \\
 + 17\,460 \\
 + 600 \\
 \hline
 18\,060
 \end{array}$$

Fall III C.

$$\begin{array}{r}
 v \quad 26\,604.5 \\
 - \quad 418.5 \\
 \hline
 26\,186.0
 \end{array}
 \left\{
 \begin{array}{l}
 486 \text{ Mk.} = 360 \text{ työpäivää} \\
 67.5 = 45 \text{ " } \\
 \hline
 418.5 = 315 \text{ työpäivää}
 \end{array}
 \right\}
 \begin{array}{l}
 c = + 39\,705 \\
 + 400 \left\{ \frac{1}{4} \times 1\,200 + 100 \right\} \\
 \hline
 c = 40\,105 \\
 v = 26\,186 \\
 m = 6\,529 \left(300 + 6\,229 \right) \\
 \hline
 W = 72\,820
 \end{array}$$

$$\left\{
 \begin{array}{r}
 - 10\,953 \\
 315 \\
 \hline
 10\,638
 \end{array}
 \right\}
 \begin{array}{l}
 \text{Also: } 19 \text{ ihmistä +} \\
 10\,638 \text{ työpäivää}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \text{Pääoma. Eloton irtaimisto} \\
 + 18\,060 \\
 + 1\,200 \\
 \hline
 19\,260
 \end{array}$$

Fall III D.

$$\begin{array}{r}
 v \quad 26\,186 \\
 - \quad 2\,320.5 \\
 \hline
 23\,865.5
 \end{array}
 \left\{
 \begin{array}{l}
 2\,616 \text{ Mk.} = 2\,024 \text{ työpäivää} \\
 295.5 \text{ Mk.} = 197 \text{ työpäivää} \\
 \hline
 2\,320.5 \quad 1\,827
 \end{array}
 \right\}
 \begin{array}{l}
 c = + 40\,105 \\
 + 400 \left(\frac{1}{4} \times 1\,600 \right) \\
 \hline
 c = 40\,505 \\
 v = 23\,865.5 \\
 m = 8\,449.5 \left(300 + 8\,149.5 \right) \\
 \hline
 W = 72\,820
 \end{array}$$

$$\left\{
 \begin{array}{r}
 - 10\,638 \\
 1\,827 \\
 \hline
 8\,811
 \end{array}
 \right\}
 \begin{array}{l}
 \text{Also: } 19 \text{ ihmistä +} \\
 8\,811 \text{ työpäivää}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \text{Pääoma. Eloton irtaimisto} \\
 + 19\,260 \\
 + 1\,600 \\
 \hline
 20\,860
 \end{array}$$

Fall III E.

$$\begin{array}{r}
 v = 23\,865.5 \\
 \quad - 1\,470 \\
 \hline
 v = 22\,395.5 \\
 \quad + 215 \\
 \hline
 22\,610.5 \\
 \quad - 8\,811 \\
 \quad \quad - 980 \\
 \hline
 \quad \quad + 7\,831 \\
 \quad \quad \quad + 140 \\
 \hline
 19\,771
 \end{array}
 \left\{
 \begin{array}{l}
 2\,100 \text{ Mk.} = 1\,400 \text{ työpäivää} \\
 \quad - 630 \text{ Mk.} = 420 \text{ työpäivää} \\
 \hline
 -1\,470 \text{ Mk.} = 980 \text{ työpäivää} \\
 \quad + 215 \text{ Mk.} = 140 \text{ työpäivää}
 \end{array}
 \right.
 \left.
 \begin{array}{l}
 c = + 40\,505 \\
 \quad \quad + 861 (735+126) \\
 \hline
 41\,366 \\
 \quad - 215^*) \\
 \hline
 c = 41\,151 \\
 v = 22\,610.5 \\
 m = 14\,476.5 (300+14.176.5) \\
 \hline
 W = 78\,238
 \end{array}
 \right.$$

Also: 19 ihmistä + 7 971 päivää

Pääoma.
 Eloton irtaimisto
 20 860
 (kone vuokrattu)
 (höyrypuimakone)

Fall III F.

$$\begin{array}{r}
 v = 22\,610.5 \\
 \quad - 1\,035 \\
 \hline
 21\,575.5 \\
 \quad - 7\,971 \\
 \quad \quad - 885 \\
 \hline
 13\,599
 \end{array}
 \left\{
 \begin{array}{l}
 1\,890 \text{ Mk.} = 1\,575 \text{ työpäivää} \\
 \quad \quad \quad 855 \quad \quad 690 \text{ työpäivää} \\
 \hline
 1\,035 \text{ Mk.} = 885 \text{ työpäivää}
 \end{array}
 \right.
 \left.
 \begin{array}{l}
 c = + 41\,151 \\
 \quad \quad + 250 (1/4 \times 1000) \\
 \hline
 41\,401 \\
 v = 21\,575.5 \\
 m = 14\,781.5 (300+14\,481.5) \\
 \hline
 W = 77\,758.0
 \end{array}
 \right.$$

Also: 19 ihmistä +
 7 086 työpäivää

eloton irtaimisto
 + 20 860
 + 1 000
 21 860

*) Nämä 215 Mk. (= 1/4 ça 861:stä) siirrän arviolta v:hen vuokratun koneen (puimakoneen) arvosta. [Sama Fall IV:ssä höyryaurankin suhteen.]

Fall IV.

c = 38 786	eloton irtaimisto 21 860
v = 23 465 ₅	+ 10 000 Feldbahn
m = 18 826 ₅	<hr/>
	31 860
W = 81 078 ₀	(höyryaura on <i>vuokrattu</i>)
	Also = 17 ihmistä ja 9 096 työpäivää

jo yksistään (höyryauran ja Feldbahnin käyttöönotto) muuttaa sekä elollisen irtaimiston että vakinaisten työläisten määrää.

19 ihmistä	
2 (Ochsenmeister und Pferde knecht) *	
— 1 250 Mk.	Päiväläiset
<hr/>	— 700 päivää (1,50 pltä = 1 050 Mk.)
17 ihmistä	Also minus 2 300 Mk.

Pieneneminen elollisen irtaimiston osalta:

— 7 hevosta	4 200
— 18 härkää	8 100
	<hr/>
	— 12 300 Mk.

Elottoman irtaimiston kunnossapito:

ennen = 24 866 Mk.
nykyään = 20 981 Mk.
<hr/>
— 3 885 Mk.

T. s. v on pienentynyt 2 300 Mk. (2 vakinaista + 700 päivää)

" c " "	16 185	{	12 300	}
		{	+ 3 885	}

Mutta sen sijaan c suurenee 1 000:lla ($\frac{1}{10} \times 10\,000$ Feldbahn) + $\frac{3}{4}$ (minun arvioni mukaan) Dampflogin vuokrausmaksusta, t.s. $\frac{3}{4} \times 16\,760 = 4\,190 \times 3 = 12\,570$, t.s. 13 570:llä

Siis c pienenee kaikkiaan $16\,185 - 13\,570 = 2\,615$:llä v pieneni 2 300 Mk., mutta sen sijaan suureni $\frac{1}{4} \times 16\,760 = 4\,190$:llä, 1,5 Mk. päivältä = φ a 2 800 työpäivää

* — (härkämies ja hevosmies). Toim.

Ergo v suureni = 1 890 Mk. { - 2 vakinaisella + 2 100 työpäivällä. }

$c =$	<u>41 401</u>	$v =$	21 575,5	$m =$	300
	2 615		+ 1 890		18 526,5
$c =$	<u>38 786</u>		<u>23 465,5</u>		<u>18 826,5</u>
$v =$	23 465,5				
$m =$	<u>18 826,5</u>				
$W =$	81 078,0				

*Kirjoitettu kesä- --
syyskuussa 1901*

*Julkaistu ensi kerran v. 1932
XIX Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan